

NEW YORK TIMES BESTSELLER

MILOSTNÉ PLETKY
NATHANIELA P.

Adelle Waldmanová

Odvážné, chytlavé a strašně, strašně vtipné – román o dozrávání
brilantního, i když nesnesitelného mladého muže

NEW YORK TIMES BESTSELLER

MILOSTNÉ PLETKY
NATHANIELA P.

Adelle Waldmanová

Odvážné, chytlavé a strašně, strašně vtipné – román o dozrávání
brilantního, i když nesnesitelného mladého muže

Copyright © Adelle Waldman, 2013
Translation © Hana Netušilová, Kristýna Vítková, 2015
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2015

ISBN 978-80-7505-038-0

*Mým rodičům,
Edwardovi a Jacqueline Waldmanovým*

*Abychom poskytli pravdivý výčet toho, co se uvnitř nás děje,
je kromě otevřenosti nutné ještě něco dalšího.*

GEORGE ELIOT, *Romola*

[1]

Bylo příliš pozdě předstírat, že ji neviděl. Juliet už přimhouřila oči poznáním. Na okamžik se zatvářila potěšeně, že na přeplněné ulici zahlédla známou tvář. Pak si uvědomila, kdo to je.

„Nate.“

„Juliet! Ahoj. Jak se vede?“

Při zvuku jeho hlasu přelétl Julietiným obličejem drobný sevřený úšklebek. Nate se nejistě usmál.

„Vypadáš úžasně,“ řekl. „Jak to jde v *Journalu*?“

Juliet na okamžik zavřela oči. „Je to v pohodě, Nate. Já jsem v pohodě, *Journal* je v pohodě. Všechno je v pohodě.“

Založila si ruce na hrudníku a zamyšleně se zadívala do místa vlevo nad jeho čelem. Tmavé vlasy měla rozpuštěné, na sobě modré šaty s páskem a černé sako s rukávy vyhrnutými těsně k loktům. Nate přelétl pohledem od Juliet k davu kolemjdoucích a zase zpátky.

„Jdeš na metro?“ zeptal se a ukázal bradou ke vchodu na rohu.

„Vážně?“ Julietin hlas zazněl důrazně a chraptivě. „Vážně, Nate? To je jediné, co mi řekneš?“

„Ježiši, Juliet!“ Nate o krůček couvl. „Prostě jsem myslel, že třeba spěcháš.“

Ve skutečnosti to byl on, kdo měl starosti s časem. Už teď měl zpoždění na večeři u Elisy. Dotkl se rukou vlasů – vždycky ho to trochu uklidňovalo, ta hustá hojnost jeho vlasů.

„No tak, Juliet,“ řekl. „Nemusí to být takhle.“

„Jo?“ Juliet ztuhla. „A jak by to mělo být, Nate?“

„Juliet...“ začal. Uřála ho.

„Mohl jsi alespoň...“ Zavrtěla hlavou. „No, to je jedno. Nestojí to za to.“

Mohl alespoň co? Nate to chtěl vědět. Ale představil si Elisin dotčený, tvrdý pohled, kdyby se objevil tak pozdě, že by na něj museli všichni její hosté s večeří čekat. Představil si její lehce nosový hlas, jímž by smetla jeho omluvy prostým „to je fuk“, jako by ji už dávno nemohla překvapit žádná nová špatnost, které se dopustí.

„Podívej, Juliet, bylo skvělé tě vidět. A vypadáš ohromně. Ale já už opravdu musím jít.“

Juliet trhla hlavou. Vypadalo to, skoro jako by sebou škubla bolestí. Nate viděl – bylo to evidentní –, že jeho slova vzala jako odmítnutí. Okamžitě toho litoval. Najednou ji vnímal ne jako protivníka, ale jako zranitelnou, nešťastnou mladou – poměrně mladou – ženu. Chtěl pro ni něco udělat, říct něco seriózního, pravdivého a laskavého.

„Ty jsi ale hajzl,“ řekla, dřív než dostal šanci.

Zlomek vteřiny ho pozorovala, a pak se otočila a rychlým krokem vyrazila směrem k řece a restauracím a barům na nábreží. Nate na ni málem zavolaal. Chtěl alespoň zkusit dát věci trochu do pořádku. Ale co by řekl? A stejně už nebyl čas.

Julietiny vzdalující se kroky byly dlouhé a rozhodné, ale pohybovala se strnule, jako člověk rozhodnutý nedovolit botám, aby ho tlačily. Nate neochotně vykročil opačným směrem. V houstnoucím soumraku už se přečpané ulice nezdály slavnostní, ale sešlé a jakoby karnevalové. Uvízl za triem mladých žen se slunečními brýlemi posazenými nahoře na hlavě a s kabelkami, které jim plácaly o boky. Jak manévroval kolem nich, ta nejbližší si odhrnula blond vlasy za krk a s důležitostí královny plesu svým společnícím něco vysvětlovala. Pohledem střelila jeho směrem. Nevěděl, jestli opovržení v její tváři bylo opravdové, nebo si ho jen představoval. Cítil se nápadný, jako by ho Julietina urážka označovala.

O pár bloků dál už tak přelidněno nebylo. Mohl se pohybovat rychleji. A začal se cítit podrážděný sám sebou za to, že je tak vyděšený. Takže Juliet ho nemusí. No a co? Nebylo to tak, že by se k němu chovala fér.

Mohl alespoň *co*? Vyrazil si s ní ven jen třikrát nebo čtyřikrát, než se to stalo. *To* nebyla ničí chyba. Jakmile si uvědomil, že kondom praskl, vytáhl ho ven. Ne tak docela včas, jak se ukázalo. Věděl to, protože nebyl ten typ chlápka, který by se se ženou vyspal a zmizel – a už vůbec ne potom, co mu praskl kondom. Naopak: Nathaniel Piven byl produktem postfeminismu, dítě osmdesátých let, s politicky korektním vysokoškolským vzděláním získaným během let devadesátých. O mužských

výsadách se naučil všechno. Navíc byl vlastníkem fungujícího a – upřímně řečeno – poněkud hluchného svědomí.

Zvažte však, jaké to bylo pro *něj*. (Teď si během svižné chůze Nate představoval, že se hájí před publikem.) Obecně přijímaným názorem je – řekl svým posluchačům –, že ona, jako žena, to měla horší. A to samozřejmě měla. Ale ani pro něj to nebyla procházka růžovým sadem. Tady byl, ve třiceti letech konečně začala jeho kariéra stoupat – výsledek, který se mu ve dvaceti vůbec nezdál nevyhnutelný, nebo alespoň obzvlášť pravděpodobný –, když tu najednou explodovala otázka, jestli se stane otcem, což by zcela zřejmě všechno změnilo. A ještě to *nebylo v jeho rukou*. Bylo to v rukou osoby, kterou sotva znal, ženy, se kterou – jak přiznával – spal, ale která nebyla v žádném případě ani jeho přítelkyně. Měl pocit, jako by se probudil uprostřed jednoho z těch odpoledních televizních programů, na které se jako kluk díval vždycky ve čtvrtek odpoledne a které moralizovaly o tom, že nemá mít sex s dívkou, pokud nejsi připraven s ní vychovávat dítě. Vždycky to vypadalo jako blbost. Která náctiletá dívka ze střední vrstvy se špetkou sebeúcty – brzy vysokoškolačka, budoucí zámožná mladá profesionálka, osoba, která by nakonec mohla dělat cokoli (rozběhnout nadnárodní korporaci, vyhrát Nobelovu cenu, nechat se zvolit prvním prezidentem ženského pohlaví), která taková mladá dívka by se rozhodla mít dítě a získat tak nálepku každodenního žargonu sociálních služeb coby duchaprázdná ‚statistika‘?

Když Juliet s tou novinkou přišla, Nate si uvědomil, jak moc se od těch dob, o kterých mluvil, změnilo. Úspěšná žena v určitém postavení a finančně zajištěná, ve věku třiceti čtyř

let, jako byla Juliet, by mohla svou situaci vidět jinak než dospívající žába, která před sebou nemá nic jiného než možnosti. Možná už není tak optimistická v tom, co má pro ni osud v kapse (první ženský prezident, například, to už vypadalo nepravděpodobně). Možná se stala větší pesimistkou ohledně mužů a randění. Mohla by to vidět jako svou poslední šanci stát se matkou.

Nateova budoucnost závisela na Julietině rozhodnutí, a nejenže nebylo na něm, aby ho udělal, dokonce to ani nevypadalo, že by ho mohl nějak přehnaně ovlivnit. Jak s Juliet mluvil, seděl na modrobíle pruhované pohovce v jejím obývacím pokoji s šálkem čaje – *čaje!* – v ruce a diskutoval o té ‚situaci‘. Zdálo se, že kdyby jen naznačil, že dává přednost potratu – zbavit se toho dítěte nebo plodu nebo jakkoliv tomu chcete říkat –, byl by označen za netvora. (Nate byl zcela pro právo žen na tuto volbu a všechny ty kecy kolem toho.) Seděl tam a říkal ty správné věci – že je to její volba, že pro cokoliv se rozhodne, on ji bude podporovat, a tak dále a tak dále. Ale kdo by mu mohl mít za zlé, že cítil jen úlevu, když řekla – svým tónem ‚jsem novinářka, chytrá jako čert, a nesnesu žádné kecy‘ –, že potrat je samozřejmě přirozené řešení? A dokonce ani pak si nedovolil projevit žádné emoce. Mluvil promyšleným a odměřeným hlasem. Řekl, že by si to měla dobře rozmyslet. Kdo by ho za něco z toho mohl obviňovat?

No, ona mohla. A očividně to dělala.

Nate se zastavil na rohu, kde ho líně míjel taxík a jeho řidič po něm pokukoval, zda by se z něj nevyklubal potenciální zákazník. Nate na auto mávl.

Když přecházel ulici, začal cítit jistotu, že to, za co ho Juliet vlastně obviňovala, byl fakt, že jeho reakce, jakkoliv slušná, očividně vyjasnila, že nechce být jejím přítelem, natožpak otcem jejího dítěte. Celá ta věc byla tak *osobní*. Rozhodujete se, jestli chcete říct ano tomu potenciálnímu človíčku, doslova spojení vašich dvou já, nebo vymazat všechny stopy jeho existence. Samozřejmě vás to přiměje myslet na to, jak odlišné by to bylo za jiných okolností – zvláště, jak si představoval, kdybyste byli žena a na nějaké úrovni po dítěti toužili. Jak seděl v Julietině obývacím pokoji, byl Nate překvapený, jaký cítil hnus a smutek, jak byl znechucený slabošským, bezohledným rozkošnictvím (jak se mu tehdy zdálo), které ho dovedlo až k téhle nepřijemné situaci plné přetvářky.

Ale dělalo z něj něco z toho hajzla? Nikdy jí nic neslíbil. Potkal ji na večírku, shledal ji atraktivní a líbila se mu dost na to, aby ji chtěl poznat líp. Dal si pozor, aby nenaznačil nic víc než tohle. Řekl jí, že nehledá nic vážného, že se soustředí na svou kariéru. Přikývla a souhlasila. Přesto cítil, že by se celá ta věc odehrála úplně jinak, kdyby jí mohl říct: „Podívej, Juliet, pojďme teď to dítě nemít, ale možná nějaké jiné, někdy v budoucnu...“ Ale když obdivoval Julietino uhlazené racionální chování, ten rázný, suverénní švih, obdivoval ho spíše se střízlivou fascinací, jako vytrřibený typický exemplář, než s vřelostí. Ve skutečnosti mu připadala trochu nudná.

Bez ohledu na to udělal všechno, co se od něj dalo čekat. Dokonce i přesto, že měl méně peněz než ona, za potrat zaplatil. Doprovodil ji na kliniku a čekal, než to provedou. Seděl na gauči s potahem odolným proti skvrnám připomínajícím vybavení

studentské koleje spolu se střídajícím se obsazením náctiletých dívek, které freneticky ťukaly do svých mobilních telefonů. Když bylo po všem, vzal ji domů taxíkem. Strávili společně příjemný, podivně družný den u ní doma, dívali se na filmy a pili víno. Opustil její byt, jen aby jí vyzvedl recept a přinesl nějaké potraviny. Když se nakonec kolem deváté večer zvedl, aby šel domů, následovala ho ke dveřím.

Upřeně se na něj zadívala. „Dnešek byl... no, nebylo to tak špatné, jak to mohlo být.“

V tu chvíli také cítil zvláštní něhu. Odhrnul jí palcem pár vlasů z tváře a chvíli tam nechal prst ležet. „Je mi opravdu líto, čím jsi musela projít,“ řekl.

O několik dní později zavolał, aby zjistil, jak se cítí.

„Trochu bolavá, ale v pořádku,“ řekla.

Dal jí na srozuměnou, že je rád, že to slyší. Nastala dlouhá pauza. Nate věděl, že by měl něco plácnout a odvést hovor jinam. Otevřel ústa, aby promluvil. Ale přepadla ho panická předtucha: tenhle telefonát by vedl k nekonečnému řetězu dalších, den v Julietině bytě k regulérnímu rande v kině, to vše zabarvené pocitem povinnosti a skoro strašidelným kvazi flirtováním.

„Musím běžet,“ řekl. „Jsem rád, že se cítíš líp.“

„Ach.“ Juliet se nadechla. „Dobře... Tak ahoj.“

Po tomhle měl asi pokračovat. Jak zahýbal za roh do Elisiny ulice, Nate připustil, že měl o pár týdnů později zavolat nebo napsat e-mail. Ale v té době nevěděl, jestli by telefonát od něj byl vítaný. Mohlo by to být bolestivé připomenutí něčeho, co by raději nechala za sebou. Navíc ani netušil, co by řekl nebo

napsal. A pak jeho pozornost odvedly jiné věci – jako život. Taký mu mohla zavolat ona.

Udělal víc, než by udělala spousta jiných chlapů. Byla jeho chyba, že k ní prostě nic takového necítil? *Mohl alespoň co?*

Přední dveře do Elisina domu byly otevřené a zajištěné velkým kamenem. Světlo z haly vrhalo na betonové zápraží žlutý oblouk. Nate se zastavil, než vstoupil, nadechl se a prohrábl si rukou vlasy. Uvnitř se mu schody prohýbaly a sténaly pod nohama. Na Elisině patře voněla restovaná cibulka. Po chvíli se otevřely dveře.

„Natty!“ vykřikla a objala ho.

Ačkoliv se on a Elisa rozešli už více než před rokem, její byt v horním patře řadového domku v renovovaném Greenpointu Nateovi pořád připadal skoro stejně známý jako jeho vlastní.

Než se sem nastěhovala, byly cihlové zdi omítnuté a pokryté květinovými tapetami. Silné, nepravidelné trámy dřevěné podlahy byly schované pod kobercem. Elisin domácí, Joe Jr., jednou Nateovi a Elise ukázal fotky. Po více než dvaceti letech odešel jeho dlouholetý polský nájemník žít k dceři do New Jersey. Joe Jr. nechal strhat koberce a otlouct omítku z obvodových zdí. Jeho otec, který dům koupil ve čtyřicátých letech a už se odstěhoval na Floridu, mu řekl, že je blázen. Joe Sr. si myslel, že přidat myčku nebo vyměnit starou vanu by byla lepší investice. „Ale já jsem mu řekl, že to není způsob, jak přilákat prvotřídní nájemníky,“ vysvětloval Joe Jr. Nateovi a Elise jednoho odpoledne, když opravoval nějaké dlaždice v koupelně. „Řekl jsem mu, že ten druh lidí, kteří platí balíky peněz, se může z vany na

nožičkách ve tvaru lvích tlap zbláznit. Je to otázka vkusu, řekl jsem mu.“ Joe Jr. se k nim obrátil čelem a v tlustých prstech se mu houpala plechovka se spárovací hmotou. „A měl jsem pravdu, nebo ne?“ zeptal se žoviálně a obličej mu rozsvítil široký úsměv. Nate a Elisa, ruku v ruce, neklidně přikývli, nejistí, zda by nebylo přiměřenou odpovědí to otevřeně – a příhodně – charakterizovat jako určitý druh klamání.

Nate pomohl Elise vymalovat ty dvě zdi, které nebyly cihlové, béžovou barvou, jež kontrastovala s tmavými cihlami a ladila ke krémově zbarvenému koberci pod jejím gaučem. Jídelní stůl koupili společně v IKEA, ale židle a dlouhý příborník u dveří patřily jejím prarodičům. (Nebo to byli praprarodiče?) Knihovny sahaly téměř až ke stropu.

To, jak mu byl ten byt známý, teď pociťoval jako výčitku. Elisa na jeho přítomnosti dnes večer trvala. „Jestli jsme opravdu kamarádi, proč bych tě tu nemohla mít na večeři s pár lidmi?“ zeptala se. Co mohl říct?

Na gauči se vznosně opíral se zátylkem v dlaních Nateův přítel Jason, redaktor časopisu, který se k Nateově střídajícímu se podráždění a pobavení už dlouho chtěl dostat Elise do kalhotek. Jason měl kolena roztažená absurdně daleko od sebe, jako kdyby se snažil nacpat do Elisina nábytku největší možný otisk svého těla. Vedle Jasona seděla Aurit, další Nateova dobrá přítelkyně, která se nedávno vrátila ze studijní cesty po Evropě. Aurit si povídala s dívkou jménem Hannah, se kterou se Nate už dřív tu a tam setkal – štíhlá spisovatelka se štědrým poprsím, příjemně vyhlížející i přes své trochu ostré rysy. Byla téměř všeobecně považována za hezkou a chytrou nebo chytrou

a hezkou. Na dvojkřesle seděla žena, kterou Elisa znala z vysoké. Nate si nevybavoval její jméno, ale setkal se s ní už příliš mockrát, než aby se mohl zeptat. Věděl, že je právnička. Chlápek s ustupující bradou a v obleku, který měl ruku ovinutou kolem jejích ramen, byl pravděpodobně bankéř, kterého byla celá žhavá si vzít.

„Přemýšleli jsme, kdy nás hodláš poctit svou přítomností,“ řekl Jason, jakmile Nate vstoupil do dveří.

Nate si odložil tašku na podlahu. „Dostal jsem po cestě do nějakých potíží.“

„Géčko?“ zeptala se Aurit soucitně.

Následovalo souhlasné mumlání, že Géčko je mezi všemi newyorskými linkami metra obzvláště nespolehlivé.

Nate se usadil na jediném volném místě, vedle Elisiny kamarádky z vysoké. „Je hezké tě vidět,“ řekl s takovou vřelostí, jakou jen dokázal vykouzlit. „Už je to nějaký čas.“

Vyrovnaně se na něj zadívala. „Ty a Elisa jste pořád chodili ven.“

Nate měl pocit, že v jejím hlase zaslechl obvinění – jako „to bylo předtím, než jsi jí úplně pošlapal sebevědomí a zničil její štěstí.“

Přinutil se udržet si úsměv. „V každém případě je to příliš dlouho.“

Nate se představil jejímu příteli bankéři a pokoušel se ho rozpovídat. Kdyby ji teď oslovil jménem, Nateovi by se ulevilo alespoň od jedné úzkosti. Ale ten bývalý člen univerzitního bratrstva ji nechával většinou odpovídat za sebe (kmenový výzkum, Bank of America, někdejší Merrill Lynch, stresující přesun).

Zdálo se, že jeho preferovaný způsob komunikace je neverbální: strnulý úsměv a neškodné, otcovské přikyvování hlavou.

Brzy – ačkoliv to mohlo být i dříve – jim Elisa pokynula ke stolu překypujícím talíři a miskami.

„Všechno vypadá skvěle,“ řekl někdo z nich, když obcházeli stůl a blahosklonně se usmívali na prostřené jídlo i jeden na druhého. Elisa se vrátila z druhé strany místnosti a nesla talířek s máslem. Zamračila se a naposledy se rozhlédla po pokoji. Když konečně elegantně usedla na svou židli a žlutá látka její sukně se kolem ní vzdula a pak se snesla zpět dolů, unikl jí z úst samolibý povzdech.

„Tak se do toho pusťte,“ řekla, aniž by se pohnula, aby sama začala jíst. „To kuřecí vystydne.“

Zatímco jedl svoje kuřecí cacciatore, které bylo jako vždycky vážně dobré, studoval Nate Elisin obličej ve tvaru srdce: ty velké, průzračné oči a dramatické lící kosti, pěkné, dokonale vykrojené rty a řadu bělostných zubů. Pokaždé, když ji Nate viděl, Elisina krása ho znovu zasáhla, jako by vzpomínka na to, jak vlastně vypadá, byla z odstupů zkreslená zmučenými city, které v něm vyvolávala od chvíle, kdy se rozešli: v jeho mysli nabírala rozměry zuboženého stvoření. Jaký šok, když otevřela dveře a překypovala živým, téměř agresivně dobrým zdravím. Síla její krásy, jak Nate kdysi usoudil, pocházela z její schopnosti se neustále sama obnovovat a přeskupovat. Když už si myslel, že s tím zúctoval, odložil to jako odbytou záležitost – *je to prostě hezká holka* –, otočila hlavu nebo se kousla do rtu, a jako když zatřesete dětskou hračkou, abyste ji resetovali, její krása změnila tvar a její souřadnice se proměnily: tu vyšlehla

z elegantních obrysů jejího svažujícího se čela a lícních kostí s nádechem ruměnce, tu zase z jejích plaše se usmívajících rtů. „Elisa Krasavice,“ řekl Nate bez přemýšlení, když ho objala ve dveřích. Rozzářila se a velkoryse přehlédla, že se opozdil.

Přesto jen o chvíličku později vystřízlivěl. Hannah pochválila její byt. „Nenávidím ho,“ odpověděla Elisa. „Je malý a boze rozvržený. Příslušenství je *neuvěřitelně* laciné.“ Pak následoval rychlý úsměv: „Ale i tak děkuji.“

Povědomý náznak kňourání v Elisině hlase Nateovi připomněl stejně povědomou směs viny, soucitu a hrůzy. A také na prostou otravnost – tu rozmazlenou, mrzutou stránku její povahy. Její krása se stala dráždivou návnadou, stejnou jako u nymfy Kalypsó, aby ho chytila do svých tenat, *znovu*.

Kromě toho, zatímco vidličkou štouchal do svého kuřecího, si Nate všiml pórů na Elisině nose a trochy akné nahoře na čele poblíž linie vlasů, vad na kráse tak nicotných, že všimnout si jich na ostatních ženách by bylo nedžentlmenské. Ale na Elise, jejíž půvab jako by vyžadoval, aby byl posuzován podle nějakého olympského měřítka dokonalé krásy, se tyto nedostatky iracionálně zdály být jako selhání vůle nebo úsudku na její straně.

„Na čem v poslední době pracuješ?“ zeptala se ho, když kolem stolu podruhé putovala mísa brambor.

Nate si otřel ústa ubrouskem. „Jenom na eseji.“

Elisa vykulila oči a prosebně naklonila hlavu, aby to rozvedl.

„Je o tom, že jedno z privilegií být elitou je, že těžíme z cizí práce,“ poznamenal a podíval se na Jasona, který seděl šikmo proti němu.

Myšlenka té eseje byla trochu mlhavá a Nate se děsil, že bude znít jako naivka, jako člověk, kterému bylo sotva dvacet, než se poučil, že psát ambiciózně, o velkých nebo vážných tématech, je privilegium, které časopisy poskytovaly jen lidem, kteří už prorazili. Ale on nedávno napsal knihu. Dostal za ni významnou zálohu, a přestože vydání bylo ještě mnoho měsíců vzdálené, kniha už vzbudila publicitu. Jestli si ještě nezískal jméno, alespoň se tomu blížil.

„Nutíme jiné lidi dělat to, co jsme morálně moc hákliví udělat sami,“ řekl Nate s větší přesvědčivostí. „Svědění je ten nejvyšší luxus.“

„Ty myslíš, že je to téměř jediné dělnická třída, kdo rukuje do armády a tak?“ zeptal se Jason natolik hlasitě, že tím ukončil veškerou ostatní konverzaci. Natahl se pro krajíček bagety na prkýnku. „Můžeš mi podat máslo?“ požádal Hannah, a pak se vyčkávavě otočil zase k Nateovi.

Jason měl vlasy uhlazené lesklou pomádou. Měl v sobě cosi z ďábelského anděla.

„To není přesně to, co jsem měl na mysli,“ oponoval Nate. „Tedy já –“

„Myslím, že máš úplnou pravdu, Nate,“ skočila mu do řeči Aurit a mávala vidličkou jako ukazovátkem. „Myslím, že Američané jsou obecně příliš odtržení od vši té ošklivosti, kterou s sebou nese zabezpečování takzvaného normálního života.“

„To je židovský úhel pohledu, samozřejmě...“ začal Jason.

„To je urážlivé, Jasone,“ řekla Aurit. „Není to jen zjednodušující, ale i rasistické...“

„Je to urážlivé,“ souhlasil Nate. „Ale já se vlastně až tak moc nezajímám o otázky bezpečnosti, jako spíš o každodenní život, o způsoby, jak se chráníme před pocitem spoluviny na ekonomickém vykořisťování, které se odehrává všude kolem nás. Vezměte si Whole Foods. Polovina toho, za co zaplatíte, když tam nakupujete, je výsada cítit se eticky čistí.“ Postavil svou sklenici s vínem na stůl a začal gestikulovat rukama. „Nebo se zamyslete nad chlápkem z Mexika, kterému domácí platí, aby nám dvakrát týdně vynášel odpadky před dům. Nevykořisťujeme ho osobně, ale na určité úrovni víme, že ten chlap je ilegální přistěhovalec, který nedostane ani minimální mzdu.“

„Joe Jr. vynáší koše sám,“ řekla Elisa. „Ale on je opravdu opatrný na peníze.“

„Když uznáte rozdíly mezi rasami, je to stejné jako rasismus?“ zeptala se Elisina přítelkyně z vysoké.

„Totéž platí o těch lidech, co rozvážejí pizzu a připravují sendviče,“ pokračoval Nate. Věděl, že porušuje nepsané pravidlo veřejné etikety. Konverzace by měla být na okrasu, s cílem pobavit. Nepředpokládalo se, že by to, co kdokoliv řekne, mělo mít obsah – jen zvuk. Ale v tuhle chvíli mu to bylo jedno. „Nechceme je využívat sami,“ prohlásil. „Ne, my si někoho najmeme, prostředníka, obvykle majitele nějakého malého podniku, aby to udělal za nás, takže se nemusíme cítit provinile. Ale pořád ještě těžíme z využívání levné pracovní síly, dokonce i když žvám o liberalismu – jak úžasný je ten Nový úděl, osmihodinový pracovní den, minimální mzda. Jediné, na co si stěžujeme, je – teoreticky –, že to nezašlo dost daleko.“

„Pardon, Nate,“ zvedla Aurit prázdnou láhev od vína. „Mohli bychom otevřít další?“

„Joe si najímá Mexičany na renovace,“ pronesla Elisa nejistým, zamyšleným hlasem a přešla k příborníku u dveří. Stálo na něm několik láhví vína, jimž vykukovala hrdla z barevných plastických sáčků. Samozřejmě je přinesli ostatní hosté. Nate rozpoznal limetkově zelený obal z Tangled Vine, obchodu s vínem nedaleko jeho bytu, který, jak se zdálo, dělal jeho chybu ještě horší. Opravdu měl v úmyslu se tam zastavit pro láhev vína.

Elisa vybrala červené a vrátila se na své místo. „Můžete to někdo otevřít?“ zeptala se, než se obrátila k Nateovi. „Omlouvám se, Nate. Pokračuj.“

Nate ztratil nit svého výkladu.

Hannah převzala láhev od Elisy. „Říkal jsi, že těžíme z vykořisťování, ale předstíráme, že máme čisté svědomí,“ řekla ochotně, když jí Elisa podala zašlou měděnou vývrtku, která vypadala dost stará, aby doprovázela Lewise a Clarka při jejich cestě na Západ. Jedno z Elisiných „dědictví“, bezpochyby. „Myslím...“ začala Hannah.

„Správně,“ řekl Nate. „*Správně.*“

Najednou se mu to zase vrátilo. „Víte, jak čtete Dickensovy romány, kde ti osmiletí chlapi pracují v továrnách nebo žebrají na ulicích? A divíte se, proč na to každý kašle? No, my se moc ne-lišíme. Jen jsme se zlepšili v umění to skrývat – nejvíc ze všeho sami před sebou. Tehdy lidé alespoň ospravedlnili své chování tím, že přiznali, že chudými opovrhují.“

Jason oslovil bankéře. „Pokud sis ještě nestačil všimnout, tady náš mladý Nate trpí obzvlášť akutním případem liberální provinilosti.“

Jason právě pracoval na článku o epidemii obezity s názvem „Nenechte je sníst koláč“.

Než mohl Nate zareagovat, obrátila se k němu Hannah. Jednou rukou objímala láhev vína a druhou opatrně kroutila tou směšnou vývrtkou. „Když lidé dobrovolně platí víc, aby nakupovali ve Whole Foods, nesnaží se pak, podle tvé logiky, být zodpovědní?“ zeptala se. „Neplatí víc, aby *nevyužívali* levnou pracovní sílu?“

„Rozhodně,“ řekl Nate vděčně. (Jak se zdálo, někdo mu opravdu naslouchal.) „Ale jsou tyhle nápadně vyšší ceny opravdu přínosem pro někoho jiného než pro společné vlastníky Whole Foods? Jediné, co musí udělat, je dát na obal cereálií nějakou fotku seriózního lesbického páru, a my prostě usoudíme, že to pochází z jakéhosi ráje dělníků, kde se uznává volná láska. Je v našem vlastním zájmu si to myslet, protože nám to dovoluje kupovat si čisté svědomí, tak jako si kupujeme všechno ostatní.“ Odmlčel se a nakonec to uzavřel. „Je to v podstatě marxistický argument o neodvolatelnosti vykořisťování v kapitalismu.“

Aurit se zamračila. „Pro koho že je ta esej, Nate?“

„Ještě nevím,“ odpověděl. „Nejdřív ji chci napsat, než se začnu starat, jestli bude přínosem pro mou kariéru.“

Aurit si ho zkoumavě prohlížela, asi jako doktor zkoumá nádor, o kterém předpokládá, že je zhoubný. „Takže lidi nenakupují ve Whole Foods, protože jsou tam potraviny zdravější?“

V láhvi vína to zašumělo, když Hannah vytáhla zátku.

„Já si myslím, že tvoje myšlenka zní zajímavě,“ prohlásila Elisa.

Nate si pomyslel, že je na něj Elisa extrémně a netypicky milá. Možná – jak tvrdila – opravdu obrátili list?

„Myslím, že to zní celkem zajímavě,“ řekl ten mužský z dvojice, jehož jméno, Kevin nebo Devon, už Nate stačil taky zapomenout, ale který, s tím, jak začalo volněji proudit víno, našel svůj hlas. „Už dlouho jsem nikoho neslyšel dovolávat se marxistického ideálu a pokládat to za dobrou věc,“ řekl, když mu Elisa dolila sklenku. „Vlastně už od vysoké.“

Nate postrčil svou sklenici tak, aby ji Elisa měla na očích.

Zatímco nalávala víno, nohy židlí skřípaly po podlaze, zuby drtily kostky ledu a příbory cinkaly o talíře. Nate si prohlížel knihy v Elisiných policích. Její sbírka byla působivá, navozující dojem vážnosti a dobrého vkusu. Románky a ženské časopisy schovávala v ložnici.

„Takže jak se liší uznání rozdílnosti ras a rasismus?“ zeptala se nakonec Kevinova/Devonova přítelkyně.

„Uznání rozdílnosti ras,“ začala nadšeně Aurit, „neobsahuje tak moc nesnášenlivosti nebo předsudků proti skupině, ale –“

„Hele, hádejte, o kom jsem slyšel, že dostal čtyři sta tisíc dolarů zálohy na knížku?“ skočil jí do řeči Jason. Ze zdvořilosti k Aurit nikdo nezareagoval.

„...přisuzuje osobní vlastnosti nebo...“ Aurit ostře pohlédla na Jasona, „...věří, že někdo patří do...“

„Greer Cohenová,“ dokončil Jason.

„...rasové skupiny.“ Auritina slova osiřela. Když uslyšela Greerino jméno, ušklíbala se. Dokonce i Hannah, která Natea dneska večer skutečně zasáhla jak půvabem, tak chytrostí, zvedla obočí.

„To má Greer dobré,“ řekla Elisa, trochu jako stepfordská panička, jejíž dobré mravy zahrnují dokonce i ty, kteří nejsou přítomni.

„Kdo je Greer Cohenová?“

„Spisovatelka. Svým způsobem,“ řekla Aurit Kevinovi/Devonovi a jeho přítelkyni právníčce.

Nateovi přátelé pak začali nabízet různá, většinou nesmlouvavá hodnocení Greerina talentu a spekulovat o tom, s kým se vyspala a s kým pouze flirtovala.

„Já si tedy myslím, že je fakt dobrá spisovatelka,“ přiznala Hannah.

„Není to ani tak její psaní, proti čemu mám námitky,“ řekla Aurit. „Je to její ochota jít na trh se svou sexualitou a říkat tomu feminismus.“

Nate se opřel o opěradlo židle a natáhl si pod stolem nohy. Neměl ani trochu chuť se k téhle debatě přidat. On taky nedávno dostal značný obnos jako zálohu na knihu (i když ani zdaleka ne čtyři sta tisíc dolarů). Mohl si dovolit být velkorysý.

Jeho sklenice byla opět prázdná. Načatá láhev vína stála na druhé straně obrovské, primitivně vyhlížející dřevěné salátové mísy. Pootočil se, aby na ni dosáhl, a jak se obrátil, na okamžik zakryl všechny, vyjma jeho a Elisy. Setkala se s jeho očima a věnovala mu jeden ze svých vášnivých pohledů s tváří ostýchavě skloněnou dolů a s příznačně sugestivním pousmáním

koutkem úst; stydlivý, ale koketní pohled ženy, která se přiznává k nějaké lehce nekonvenční sexuální fantazii.

Nateovo tělo ztuhlo. Začal být vyděšený a zablikalo v něm rudé poplašené světlo. Cítil se – jak se domníval – jako voják, který nenuceně trávil čas ve strážní službě, dokud nezaslechl dunění blížící se palby. Předchozí zprávy o zlepšujících se podmínkách se ukázaly jako nepravdivé. Situace na frontě byla vážně špatná, velmi špatná.

Víno zažbluňkalo, jak se vyhrnulo z láhve ven a vystříklo do kulatých kontur jeho sklenice.

„Bacha, kámo,“ zasmál se Jason. Nate ho ignoroval. Potřebovat se obrnit na pozdější dobu, kdy, a tím si byl jistý, se ho Elisa poté, co ostatní odejdou, pokusí zadržet a bude trvat na tom, že si musí „promluvit“. Mizerně připravený postup povede k reprízám starých obvinění. Noc skončí tak, jak jejich noci končivaly často – v slzách.

Hlasitě vydechl. Bývalá přítelkyně – ne Elisa – mu kdysi řekla, že jeho povzdechy jsou vrcholem komediantství.

Když se podíval směrem k příborníku u dveří, aby se ujistil, že je v rezervě ještě další láhev vína, měl pocit, že cítí, jak se mu něco otřelo o nohu blízko kolene. Udělal chybu, že se otočil, aby zjistil, co to bylo.

Elisa ostýchavě stáhla konečky prstů.

Nate vyletěl ze své židle jako blesk, a jako by ho přemohla náhlá a šílená touha podrobněji prozkoumat její obsah, namířil si to ke knihovně. Borges, Boswell, Bulgakov. Přejel prstem po jejich hřbetech označených většinou žlutými nálepkami „použité“ z Brownova knihkupectví.

Když se odvážil vzhlednout, opatrně, aby se vyhnul části místnosti s Elisou, spatřil ve dveřích do kuchyně siluetu Hannah. Oblékla si modrý top a úzkou sukni. Měla opravdu pěknou, štíhlou figuru. Nesla hromadu nádobí a trochu se potočila, aby odvětila na něco, co někdo řekl. Zasmála se, opravdově, srdečně a s pusou dokořán.

Když ten zvuk dozněl, její oči se setkaly s jeho. Usmála se. Byl to přátelský úsměv, zdravý úsměv a možná poslední, který toho večera uvidí. Zapřemýšlel, jestli s někým chodí.

[2]

Nate nebyval vždycky ten typ, kterému ženy říkaly hajzle. To až poslední dobou získal dost popularity, aby vzbuzoval tak zlou vůli.

V době, kdy vyrůstal, ho považovali za „milého“. Taky byl zázračným dítětem ze třídy pro nadané, hvězdou diskuzí a nadějným mladým hudebním skladatelem, jehož vysoce hodnocený hold Madonně složený pro Matematický týden – „Like a Cosine“ – byl naneštěstí vysílán po celou střední školu. Navzdory tomu, že od desáté třídy hrál v univerzitních týmech kopané a baseballu (jako posila, protože sám chodil na Židovskou ortodoxní školu), nikdy tak docela nezískal reputaci sportovce. Abychom byli přesní, on dívky neodpuzoval. Vyhledávaly ho, aby jim pomohl s biologií nebo matematikou a dokonce se s ním radily o svých osobních problémech. Flirtovaly s ním, aby si nabudily ego, a pak mu vyprávěly o tom, jak jsou zabouchnuté do Todda, Mikea nebo Scotta.

Moc se mu na to nechtělo vzpomínat. Tmavovlasý a hubený, s bledou pletí a propadlým hrudníkem vypadal zbaběle, jako by

neustále utíkal. Ačkoliv neměl zas tak extrémně malou postavu, nebyl ani moc vysoký. Jeho ruce, obočí, nos a ohryzek vypadaly, že jsou určené pro mnohem větší osobu. Což mu v průběhu střední školy dovolovalo nevzdávat se naděje, že by mohl ještě nad svých sto šedesát o pár centimetrů povyrůst. Proza tím tyto atributy k jeho stávajícímu osobnímu kouzlu příliš nepřispívaly.

Todd, Mike a Scott byli jeho fotbaloví a baseballoví spoluhráči. Scott byl nejoblíbenější kluk z jejich ročníku. Byl vysoký a ramenatý a měl tu správnou kombinaci hrubosti a sebedůvěry, která z inteligence dělala nejen irelevantní, ale i trochu směšnou, bizarní, jestli ne úplně nezajímavou vlastnost, jako je třeba schopnost jezdit na jednokolce. Todd, Mike a Scott nebyli přesně vzato Nateovi přátelé – alespoň ne co se rovnoprávnosti týče –, ale mysleli si, že je zábavný. Také byli závislí na tom, že jim pomůže s matematikou. (Todd a Mike v každém případě, Scott kromě trigonometrie nikdy.) Nate se účastnil jejich mejdanů. Nate se opil. A padaly vtipy o tom, jak je k popukání, že Nate, bard matematické třídy s nejlepším studijním průměrem, byl opilý.

Nate toužil po dívkách, jako byla Amy Perelmanová, oplácaná blond siréna z jejich ročníku, jejíž stydlivě odvrácené oči a lehký úsměv pěkně kompenzovaly její přiléhavé svetry a upnuté džíny. Samozřejmě, Amy randila se Scottem, ačkoliv se jednoho dne svěřila Nateovi, že se obává jejich budoucnosti: „Tedy, co s ním bude? Jako, co když se obchodům jeho otce“ – výprodeji značkového zboží – „nepovede dobře? Můj táta říká, že jsou téměř předlužení. Ale Scott umí sotva číst – tedy, umí číst. Jen ne,

jako, celé knížky. Ale nedovedu si představit, že by si vedl na vysoké dobře a dostal opravdovou práci. To by prostě nebyl on, víš?“

Ve zpětném pohledu nebylo překvapující, že Amy Perelmanová, která ve skutečnosti nebyla hloupá a jen ve svých řečech hloupost předstírala, protože to bylo v módě, nakonec Scotta nechala plavat a získala magisterský titul na Whartonu. Nicméně tehdy Nate, tak nějak k vlastnímu překvapení, vystoupil na Scottovu obranu.

„Ale i tak, je to dobrý kluk. A má tě opravdu rád.“

Amy vypadala zamyšleně, ale ne úplně přesvědčeně. „Asi jo.“

V těch letech milý chlapec Nate, kamarád dívek v nouzi, věnoval své hojné intelektuální zdroje takovým otázkám, jako je podobnost různých položek domácího vybavení ženským genitáliím. Po vyučování, zatímco jeho rodiče byli ještě v práci, se při hledání erotické inspirace toulal po tajemně ztichlém rodinném domku a nechával zhasnutá světla, i když po chodbách začala vířit temnota.

Plížil se z místnosti do místnosti jako zloděj a posuzoval k možnému zabavení rukavice lemované ovčím rounem, koření, a dokonce i matčiny punčocháče. Jednoho dne objevil v ložnici svých rodičů překvapivě pikantní knihu od ženy jménem Nancy Fridayová a po delší době jeho úlovky zahrnovaly také gumičku, co si s ní Amy Perelmanová stahovala ohon a kterou jednoho dne nechala ležet ve fyzikální laboratoři. Během osamělých odpolední, plných televize a samohany, Nate, povzbuzen ujišťováním Fridayové, že ženy mají také nízké myšlenky, očičával žlutobílou gumičku, dokud vůně Amyiných blondatých

vln definitivně nevyvanula. Jestli to doslova všechno vyčíchal, nebo jestli ho přeexponování znečitlivělo, to nevěděl. S nadějí, že by přestávka v každodenním užívání mohla gumičce na vlasy vrátit její bývalou slávu, schoval ji dozadu do svého spodního šuplíku za starou kalkulačku a nějaké plechovky s barevnými gumami ve tvaru zvířátek, které sbíral na základní škole. Než mohl experiment vyhodnotit, zapomněl na něj – začaly baseballové tréninky a jeho autoerotickým odpoledním učinily přítrž. Přesto musel být sebeukájením cítit, protože někdy tou dobou ho Scott označil za „Billingse Learned Handa“ (překvapující znamená, že Scott alespoň jednou v hodině občanské nauky dával pozor).

O několik let později, když Nate se svou tehdejší dívkou Kristen přijel z univerzity zpátky do Marylandu, aby sbalili jeho starou ložnici, než rodiče prodají jejich dům, Kristen na tu gumičku Amy Perelmanové narazila.

Zvedla ji. „Proč tu máš tohle?“

Několik blond vlasů, na které kdysi býval Nate vždycky tak opatrný, aby s nimi ani nehnul, ještě pořád lpělo na látce.

Jakmile si uvědomil, co to je, Nate jí celý zděšený ve strachu, že by z toho mohla něco chytit, buď nějakou úpornou kožní chorobu, nebo závan jeho bývalého já, vytrhl gumičku z ruky.

„To musí být mojí mámy,“ zamumlal.

Nate během střední školy jednu obdivovatelku měl: kudrnatou Michelle Goldsteinovou. Ne že by Michelle nebyla hezká – líbila se mu děvčata, která vypadala i hůř –, ale bylo na ní něco bolestně sebevědomého. Třebaže bylo osvěžující vidět *kohokoliv* z jejich školy zabraného do *Obran práv žen* od Mary Woll-

stonecraftové, Michellino přimknutí se ke kultuře vypadalo vyumělkovaně. Měla nevysvětlitelnou slabost pro frázi *pas de deux*, kterou ji jednou Nate ke svému zděšení zaslechl použít v odkazu na její „vztah“ s ním.

Přesto k Michelle chvilkami cítil opravdovou náklonnost. Jednoho jarního večera – muselo to být po nějakém školním představení nebo koncertu – spolu hodiny seděli na lavičce před budovou jejich střední školy a dívali se dolů z travnatého kopce směrem k temné ploše atletického hřiště. Michelle mluvila, inteligentně a poutavě, o hudbě, jaká se jí líbí (melancholické ženské zpěvačky a skladatelky se sociálně pokrokovými texty), a o svém úmyslu žít jednoho dne v New Yorku, aby mohla často navštěvovat Strand – „obrovský antikvariát ve středu města“.

Nate si nebyl jistý, jestli už někdy vůbec v antikvariátu byl. V jejich čtvrti žádné nebyly, a tak si myslel, že spíš ne.

„Měl bys někdy do New Yorku jet,“ řekla Michelle.

„Už jsem tam byl. Na žádné takové místo jsme nejeli.“

Nate měl z toho rodinného víkendu v New Yorku fotografie, které pořídil jeho táta, s ním a jeho matkou, jak se k sobě choulí na vyhlídkovém ochozu na Empire State Building. Měli na sobě nově koupené pláštěnky a unaveně se usmívali, zatímco jim na hlavy studeně mrholilo.

Michelle se soucitně usmála.

Ve světle, které se sem rozlévalo z parkoviště, si Nate pomyslel, že Michelliny pihy a slámově zbarvené vlasy jsou roztočilé. Málem se natáhl přes lavičku a dotkl se jí – její ruky nebo stehna.

Nebylo to ani o sexu. Nateův život byl na přátelství, skutečná přátelství, tolik odlišná od toho druhu podmíněného spojenectví se Scottem a spol., poněkud krátký. Byl tu Howard z letního tábora a Jenny, holka od sousedů, která se přestěhovala do Michiganu, když byl v šesté třídě, a od které dostával ještě několik let příležitostné dopisy, a Ali, také ze sousedství, která chodila na státní školu. Ona a Nate se po prvních ročnících střední odcizili. Jak tak seděl na lavičce s Michelle, Nate cítil, jako by oni dva měli cosi společného, jakousi mlhavou, lehce melancholickou citlivost, která je odlišovala od jejich spolužáků.

Ale v pondělí ve škole to vypadalo, že se Michelle vrátila ke svému druhému já.

„Nemůžu uvěřit, že jsi z toho testu dostal áčko,“ řekla po matematice. „Jaký *arc de triomphe*.“ Na odchodu mu zlehka zamávala. „*Ciao, chéri*.“

„Triumf,“ měl chuť zařvat. „Myslelas prostě triumf.“

Přesto jeho a Michelle dávali neustále dohromady a chovali se k nim jako k páru. Scott se ho opakovaně tázal, jestli je Michelle tam dole po vši té staré veteši, co nosí, cítit jako naftalínové kuličky. Michellin nejednoznačný sociální status, ani oblíbená ani zavrhaná, z ní očividně dělal jeho ženský ekvivalent. Dokonce šli spolu i na maturitní ples. Nate sbíral odvahu pozvat jednu hezkou druhačku, a když mu Michellina nabídka tuhle možnost zmařila, cítil zároveň odpor i úlevu. Myslel si, že by v noci po plese mohla být Michelle svolná k sexu, ale ani se o to doopravdy nepokusil, i když se spolu mazlili – a ve skutečnosti víc než to: nakrátko měl možnost posoudit Scottovo hypotetické

aroma jejích ženských partií *vis-à-vis* a slovo, které by použil, bylo *pižmové*. Nate na to moc netlačil, protože v daném okamžiku jeho života se mu nechtělo zaplést se s dívkou, která ho vlastně mírně odpuzovala. Ani si nedokázal představit, že by se s Michelle vyspal a pak ji nechal, stejně jako by to udělali Todd nebo Mike (ačkoliv Scott ne, ten byl přes všechnu svou hrubost ve své oddanosti k Amy citlivý a neochvějný). Na Toddově a Mikeově chování k dívkám bylo něco, co Nateovi vadilo – jejich neotřesitelné přesvědčení, že cokoliv postihne nějakou hloupou nebo neatraktivní dívku, to jí patří. Soucit, ten si šetřili pro největší krásky. (Sebemenší Amyiny trable, jako že dostala B plus nebo jí byla trochu zima, vyvolaly šum vážného znepokojení.)

Vedle plesu začal Nate do značné míry upínat své erotické naděje na vysokou, kde, jak si představoval, budou dívky vzhledu Amy Perelmanové dokonce i chytré a – což bylo důležitější – *zralé*. Slovo, které začal v poslední době interpretovat jako „ochotné mít s ním sex“. Kdyby měl sestavit seznam největších zklamání svého života, byl by první ročník na univerzitě skoro na vrcholu, hned za o hodně pozdějším uvědoměním si, že dokonce i něco tak zdánlivě úžasného jako orální sex – jeho penis v ženských ústech! *jeho penis v ženských ústech!* – může být nudné, dokonce mírně nepříjemné, pokud se to odehrává za nepříznivých okolností nebo je to provedeno neodborně.

I kdyby byl pouliční spratek, zachráněný ze zadní uličky, kde by kvůli jídlu vymetal kontejnery a řešil tisícileté matematické záhady uvnitř roztrhaných krabic od cereálií, nemohl by být naivnější, nepoučenější o tom, jak to chodí na místech, jako je Harvard. A pokud by byl bezdomovec samouk, alespoň by

získal výhodu společenského benefitu, že je exotický. To, co se zdálo být kdysi doma normální, to na akademické půdě, kde tón už před dávnými časy udali puritáni se jmény jako Lowell, Dunster a Cabot, přímo křičelo maloměsto, střední třída a průměr. Todd, Mike a Scott se svými natuženými a z čela nahoru vyfoukanými vlasy, se svými polokošilemi a „béemvéčky“ se najednou ze své velikosti scvrkli. Chlapci, kteří, jak se zdálo, na Harvard patřili – tedy ti, co se zdáli být v pohodě, žoviálně klábosili na nádvoří, zdravili staré přátele a řehtali se s hlavami vyvrácenými dozadu –, řídili otřískaná Volva, objednávali si oblečení z katalogů (což byla aktivita, kterou si Nate doposud spojoval s odlehlými farmami na prérii a původními oběžníky společnosti Montgomery Ward) a plochou angličtinou prostou jakéhokoliv regionálního přízvuku odříkávali jména míst, o kterých nikdy v životě neslyšel: „Jo, byl jsem v Isleboro! Můj strýc tam má dům!“ „Každé léto jezdíme do Blue Hills.“

Před příjezdem do Cambridge se Nate duševně připravoval na Park Avenue, na soukromé sportovní kluby, jachty, kaviár, na nedbalou eleganci Toma a Daisy Buchananových, ale Maine, *Maine* ho zaskočilo. Nate byl zvyklý na letoviska, která propagovala sama sebe už svými jmény: Long Beach Island, Ocean City. Jeho noví spolužáci ale nebyli plejbojové nebo debutantky. Nenosili blejzry; dívky neměly jména jako Muffy nebo Binky. Slušná část z nich chodila do státních škol (i když většinou do specifického typu elitních státních škol). Byly to štíhlé dívky s vlasy svázanými do ohonu, které nenosily make-up a tahaly se s týpký v tričkách a khaki šortkách. Mluvily o kanoistice a pěší turistice jako o *non plus ultra* zábavě svých mladých

životů. Nate, který to zažil na letním táboře, tomu nepřikládal zvláštní význam nad rámec ostatních požadovaných činností, jako bylo zpívání u táboráku nebo vyrábění prstových loutek z plstěných odstřížků.

Když rodina Amy Perelmanové odjela na jarní prázdniny do Vail, všichni ve škole věděli, že se vydali do lyžařské chaty, která vypadá jako nějaký druh alpského paláce s obsluhou tvořenou regimentem poslíčků v livrejích. Naproti tomu lidi na Harvardu mluvili o rodinných prázdninových sídlech ve Vermontu a New Hampshiru, jako by to byly sruby, které jejich rodiče nebo prarodiče postavili kládu po kládě vlastníma rukama, a vypadalo to, jako by se předháněli v tom, čím srub má to nejminimálnější vybavení. („Nikdy nemáme dost horké vody, protože spoléháme na vlastní solární generátor, jsme úplně mimo síť.“) Amy mluvila o pětihvězdičkovém steakhousu, kam se její rodina chodila najíst po dlouhém dni na sjezdovkách; lidi z Harvardu mluvili o tom, jak stojí venku v počasí kolem nuly a čekají na to, až se jim rozpálí gril na dřevěné uhlí, jako by si jejich rodiny nikdy nekoupily takový výstřelek, jako je kuchyňský sporák. Nate byl také na lyžích. Se skupinou dětí z jeho synagogy strávil týden v pustých horách v Pensylvánii, které byly také domovem opuštěného dolu. Ten výlet měl název *Shabbaton*. Bydleli v Holiday Inn a jedli U Dennyho naproti přes parkoviště.

Nate si o sobě nikdy nemyslel, že by byl chudý. Jeho rodiče byli přistěhovalci, ale měli dobré zaměstnání. Pracovali pro dodavatele vojenské techniky. Vyrůstal v rodinném domě s trávníkem a kovovou houpačkou na zadním dvorku. Navštěvoval

soukromou, ačkoliv náboženskou školu, kde získal vynikající vzdělání. Jeho rodiče měli tituly z vysokých škol (řekněme, že to byli spíš strojní inženýři z Polytechnické univerzity v Bukurešti než doktoři dějin umění na Yale). Jak rostl, diskutoval Nate u jídelního stolu o rozličných tématech; jako rodina sledovali *60 minut* a *Riskuj!* Očividně ale, jak se zdálo, někteří rodiče četli *New York Review of Books* a pili Martini. Nate se časem naučil dělat jemnější rozdíly mezi domácnostmi svých nejsolističtějších spolužáků – mezi starou školou potomků původních osadníků versus akademickými intelektuály (židovskými nebo nežidovskými) –, ale v prvních týdnech na vysoké se mu zdálo, jako by všichni, od dětí dobře známých levicových buřičů až po potomstvo celonárodních průmyslových titánů, mluvili stejným jazykem. Vypadalo to tak, protože to tak bylo. (Hodně z nich chodilo do stejných přípravek.) Když přišlo na věc, tyhle skupiny byly jako Montekové a Kapuleti. Bez ohledu na rozdíly mezi nimi, obojí byly bohaté rody z Verony. Nateova rodina byla z Rumunska.

Než přišel na Harvard, Nate pro své vlastní poučení přečetl *Vojnu a mír* a *Odysseu*, ale důležitější bylo, že vyšlo najevo, že nikdy neslyšel o J. Press – takže se mu nemohl vysmívat. (Nakonec pochytil, že je to obchod s oděvy.) Byl jen vzdáleně obeznámen s magazínem *New Yorker* a neměl ani ponětí, jak snadno transformovat jablko na marihuanovou dýmku. Nate byl na své střední škole kapitánem vědomostního týmu. Znal spoustu věcí – například hlavní město každického státu severní Afriky, stejně jako názvy koloniálních států, které by dokázal vyjmenovat v abecedním pořádku –, ale neměl ten druh zna-

lostí, které dělaly na Harvardu na podzim roku 1995 z člověka toho, co byl v obraze.

Výsledek byl, že se více než šťastně nechal vést svým spolubydlicím Willem McDormandem. Willův pradědeček byl jedním z předních představitelů železnice, dost významným na to, aby jím osobně opovrhoval Eugene Debs. Po dlouhých dnech, kdy se s ním Nate snažil zapříst rozhovor během mimoškolních aktivit, zíral na přehlídku „kámošů“, kteří si přišli s Willem připít. Dokonce i když se sykotem otvírali plechovky Miller Lite a jeden přes druhého si dobírali uhrovitou dívku, která na internátní škole volně poskytovala laskavosti, byl to zcela evidentně ten druh mladíků, kteří si s vámi pevně stisknou ruku, přimějí staré dámy červenat se a chichotat a na pohřbech pronášejí příslušné kondolence (než utečou do odlehlé části hřbitova, aby si dali pár prásků z trávy). Na tvářích měli obvykle výraz lehké ironie a jejich rozhovory se obratně vyhýbaly veškerým vážným, intelektuálním nebo sentimentálním tématům. Když se Nate zmínil o přednáškách, na které se těšil, v místnosti se rozhostilo trapné ticho.

Nate vášnivě věřil v rovnost mezi lidmi, pohrdal zděděnými privilegii a na ideologickém základě nařikal nad selháními francouzské a ruské revoluce; zároveň ale během těch prvních několika dnů na Harvardu vyskočil z pohovky s dychtivým očekáváním pokaždé, když někdo zaklepal na dveře. Snažil se rozpoznat, který z nově příchozích je synovec člena kabinetu a který je vnuk držitele Nobelovy ceny za ekonomii, což byly detaily, jež Will vypouštěl s nonšalancí, kterou se Nate při konverzaci snažil napodobovat. (Únosce by mohl získat výkupné, kdyby

pochytil pokoj plný mladíků sledujících s vypnutým zvukem Red Sox, zatímco na Willově stereu hrají Smashing Pumpkins!) Will si Natea vybral ze dvou dalších spolubydlících – Sanjaye („Jaye“) Bannerjeeho, přívětivého, ale trochu škrobeného kluka z Kansas City, který se marně pokoušel zakrýt nervozitu z pití piva, a Justina Castlemeyera, mladého republikána z malého města v Severní Karolíně – k oběma se Will choval se vstřícnou noblesou, která, jak semestr pokračoval, postupně přerůstala v pošklebování. Ale o Nateovi si Will myslel, že je „hysterka“. Líbilo se mu, když Nate říkal „moudrosti“, zatímco do sebe klo-pil panáky vodky, tequily, Jägermeistera, broskvové pálenky nebo čehokoliv, co bylo zrovna po ruce. Will zejména rád poslouchal Natea recitovat názvy afrických kolonií. „Jsi jako hračka na klíček!“ vykřikoval. „Ještě! Ještě!“

Nateovi trvalo dlouhou dobu, než si uvědomil, že „děkuji“ není jediná možná odpověď na Willovu nabídku přátelství. Po většinu prvního ročníku se nalézal mezi Willovými kamarády a toužil po překvapivě prázdných dívkách, které, ačkoliv měly energii postačující pro jachtařské výpravy a víkendy v přírodě a ačkoliv se *dostaly na Harvard*, se stranily nejen abstraktních rozhovorů, ale i jakékoliv formy kultury nesouvisející s pitím nebo chozením ven (včetně filmů s titulky a všeho, co by spadalo pod hlavičku „představení“). Vždycky jednou za čas, v soukromí a jenom Nateovi, jedna z těch opálených, zdravých dívek šeptem poreferovala o středostavovském románu, který kdysi četla v letovisku, kde ho zapomněl nějaký zbloudilý host. Takže očividně *uměly* číst. Nate si byl vědom, že na akademické půdě jsou i jiné typy děvčat, ale ty, se kterými se poplakoval Will – vět-

šina z nich byly spolužačky z internátní školy nebo dcery rodinných přátel nebo dívky, jejichž rodiny trávily léto blízko té jeho, takže byly „skoro sestřenice“ –, tyhle dívky, jak se zdálo, byly „ty nejlepši“, takové, které sem opravdu patřily.

Ostatní spolužačky byly pro Natea poté, co si z nich Will utahoval, ztracené. Dívky, co měly rády divadlo, byly „héřečkundy“, aktivistky byly „aktipizdy“ a vysokoškolské rádoby novinářky „píčatelky“. Kdykoliv Nate trávil nějaký čas s jinými lidmi, Will se zhrozil. Alespoň tak to Natea naučila interpretovat populární psychologie. (Po letech Nate dospěl k závěru, že Will byl prostě blbec.) „Ty jdeš dneska večer zase s těma hroznejma lidma?“ ptal se. „Jestli je tohle tvůj šálek čaje, fajn, ale až tě omrzí bimbasové a štěkny, přijď k Molly do bytu. Budeme hrát pívni ping-pong s panákama.“ Jako kdyby Nate přišel na Harvard hrát ping-pong s drobnýma! Přesto nevyhnutelně skončil tak, že se vyplížil z kolejí, kde se jeho parta dívala na *Mystery Science Theatre 3000* nebo na Godardův film, a zamířil k Molly. Tam hrál panákový ping-pong s opilými dívkami, které o něm říkaly, že je „roztomilý“, a ptaly se ho hihňavými nezřetelnými hlasy, zda se Will s někým vídá a jestli je opravdu takové eso, jak slyšely. (Nate nedokázal posoudit, jestli odpověď, ve kterou doufaly, byla ano, nebo ne.)

Nebylo to dřív než někdy v polovině druhého ročníku, kdy už byl Nate Willovým světem důkladně unavený. Ale už bylo moc pozdě. Neměl nic takového jako jiné přátele. Občas si vyrazil ven se svým bývalým spolubydlícím Jayem, ale všechny ty milé, přemýšlivé lidi, které měl tak trochu, jakoby zkusmo, v prvním ročníku rád, si neustálým shazováním, které odkoukal

od Willa, z větší části odradil. Když během té či oné mimoškolní aktivity vyrazil ven s jinými lidmi, jiným typem lidí, nedokázal přestat myslet ve Willových termínech. Pokaždé, když uviděl dívku v barevných punčocháčích, bez ohledu na to, jak byla roztomilá nebo jak moc byla na poezii, pomyslel si „hérečkunda“ a v pozadí uslyšel zavytí. A ty milé výpravy s kluky, do kina nebo na přednášky v kampusu a potom do kavárny nebo bistra, byly depresivně krotké, nealkoholické záležitosti. Spousta z těch ohnivých debatérů a horlivých novinářských editorů pila kotle kávy a hlasy, které ve chvílích vysokého napětí začaly být pisklavé, diskutovali o alegorických implikacích Seinfelda.

A právě tehdy se stalo, že Nate začal doopravdy číst. Připadalo mu, jako by všechno, co četl v minulosti na střední škole, bylo nějak pošramocené. Nějakou svou částí jako by byl tehdy zaměřený na to, aby udělal dojem a snažil se dosáhnout sofistikovanosti, o které si myslel, že by mu mohla posloužit – společensky – na vysoké škole. (Cha!) Na jaře ve druhém ročníku začal číst z horečnaté osamělosti; osamělosti, při které se začínal bát, že bude permanentní. Nakonec jestliže on, jestliže někdo jako *on* nebyl na vysoké škole šťastný, kde a kdy by vůbec mohl být? Ze svého zklamání a izolace zahořkl a začal svět kolem sebe tvrdě soudit, a to až moc rychle. S výjimkou lidí, jako byl Will, kteří už byli dost privilegovaní, aby si mohli dovolit brát to jako samozřejmost, se jeho spolužáci slepě snažili dosáhnout co nejlepších známek, jako by jejich životy nebyly ničím jiným než přípravou na podnikání nebo právnickou školu – nebo, pokud byli „tvůrčí typ“, pro hollywoodskou scénářistickou

dráhu. Jedině když Nate četl, a sem tam při školních diskuzích nebo během konzultačních hodin některých profesorů, cítil jakýs takýs záchvěv naděje. Možná že jeho osobnost nebyla tak špatně utvářená, jestliže alespoň někde nalézal spřízněnost, dokonce i když to bylo jen ve slovech lidí, kteří byli už dávno mrtví. Nebo ve vyučování, o kterém všichni věděli, že je tou nejméně důležitou součástí vysoké školy.

V polovině prvního ročníku se seznámil s Kristen. Chodili spolu na seminář z politických věd. Z jejích připomínek během hodin mohl Nate říci, že je velmi chytrá. Také velmi dobře vypadala, byl jí vlastní ten zdravý, atletický vzhled Willových kamarádek. Měla ten druh tiché sebedůvěry, která pramenila z její vlastní sebekázně a pohotového zdravého úsudku. Ona a Nate se v diskuzích často ocitali na stejné straně. Brzy si vyměňovali úsměvy, kdykoliv promluvil obzvláště přihlouplý spolužák. Začali odcházet ze semináře společně a objevili, že jsou z podobně skromných poměrů. Kristen, která pocházela z Nové Anglie, vypadala, že je fascinovaná tím, že jeho rodiče jsou imigranti. Smála se jeho vtipům. Přesto, když Nate konečně sebral odvalu a pozval ji na rande, najisto čekal, že ho odmítne. Že se vytasí s nějakým přítelem v Hanoveru nebo Williamstownu nebo tajnou lesbickou orientací nebo slibem cudnosti, platicím, dokud nedojde k realizaci všeobecné zdravotní péče. Ale... Kristen řekla ano. Prý se nedávno rozešla se svým přítelem (v Providence).

Kristen byla budoucí lékařka s velkým srdcem, ten typ dívky, který tráví zimní prázdniny v honduraské džungli prací pro *Habitat for Humanity*, ale byla taky tvrdohlavá a jízlivá a měla

sklon břitce opovrhovat hloupostí nebo absurditami, což bylo zároveň jak podmanivé, tak mírně zastrašující. Lidé instinktivně toužili po tom, aby je schválila. S touto autoritativní auroou a svým slunečně krásným vzhledem byla Kristen podle mínění neotesaného světa pro Natea úlovek, protože stála ve vysokoškolské společenské hierarchii o několik stupňů výše než on. Nate se světem z celého srdce souhlasil: cítil, že má nesmírné štěstí. To, že Kristen nesdílela jeho lásku k literatuře, se zdálo být nepodstatné, zrovna tak jako trvat na tom, aby vaše přítelkyně dávala stejně jako vy přednost Pepsi před Colou. Ona taky nechtěla chodit jen s magistry biologie.

Přibližně v téže době, kdy poznal Kristen, se Nate setkal v semináři literární teorie s Jasonem a přes Jasona se seznámil s Peterem. V některých ohledech to byl právě citlivý a přemýšlivý Peter, s kým cítil Nate silnou spřízněnost. Ale ve třech fungovali lépe než ve dvou. Na dvou mladících popíjejících whisky a vedoucích dlouho do noci nekonečné rozhovory o knihách a korporacemi financovaném pravicovém odklonu národa a o tom, zda je fér říkat, že marxismus byl otestován, nebo ne, protože sovětský styl komunismu byl tak perverzní, bylo cosi až příliš udýchaně dychtivého. Jason, jako třetí, posiloval dynamiku. Jeho jásavé chvastounství zahánělo Nateovu a Peterovu ostýchavost a dávalo jejich vycházkám společenské zdání chlapského nočního tahu.

Ve třetím ročníku na vysoké škole dělil Nate svůj čas mezi Jasona s Peterem a Kristen a byl šťastný. O mnoho let později přemýšlel o tom, zda byl vůbec někdy šťastnější než tehdy. Bylo to tak nové – mít děvče a přátele. A na obojí čekal tak dlouho.

Po absolutoriu následoval Kristen do Filadelfie, kde nastoupila na medicínu a on psal na volné noze drobnosti pro levicový časopis v D. C. Chyběl mu Jason, který pracoval pro špičkový časopis v New Yorku, a Peter, který se na Yale snažil o doktorát z amerických studií. Sám doma – na volné noze – se Nate cítil izolovaný. Možná toho od Kristen čekal až moc. Měla jiný druh myšlení, a kromě toho byla zaneprázdněná a unavená. Lékařská fakulta ji naplňovala duševně i společensky.

Jak šel čas, Nate začal být jejím nedostatkem smyslu pro literaturu, naprostou praktičností její inteligence, stejně jako jistou přímočarostí či poctivostí – jinými slovy, její zásadní kristenovštinou, kterou kdysi tak uctíval – frustrovaný. Stále častěji a častěji navštěvoval Jasona v New Yorku. Začal si všímat, že jsou tam ženy, které se odlišně oblékají, které nosí elegantně vypadající brýle a sexy boty na vysokých podpatcích a skvělé účesy, vedle kterých vypadal Kristenin culík nemastný neslaný. Zdálo se, že mnohé z těchto žen si v metru čtou Sveva nebo Bernharda. Doma předčítal Kristen úryvky z Prousta a ona měla ve tváři takový ten přepadlý výraz, jako by naprostá extravagance Proustovy prózy byla morálně problematičtější, jako by v Africe byly děti, které by ten přebytek slov mohly lépe využít. Také se zdálo, že Kristen nesouhlasí s Nateovým domácím životním stylem na viscerální, téměř kalvinistické úrovni a že si ho nemůže odůvodnit podle některého ze svých základních principů. (Teoreticky se obětovala ubožákovi a povaleči.)

Ale nevraživost se hromadila tak pomalu, že si toho dlouhou dobu Nate sotva všiml. Byl opravdu šokovaný, když Jason utrousil poznámku, že jejich vztah nemusí být úplně dokonale

šťastný. „Já nevím,“ prohlásil, „je to prostě v tom, jak to zní, když o ní mluvíš – je to jako ‚Kristen, povzdech, tohle‘ a ‚Kristen, povzdech, tamto‘.“ Nate dostal takový vztek, že měl co dělat, aby neutekl z baru. Bez ohledu na to, že za posledních čtyřadvacet hodin v duchu nejméně tucetkrát obvinil Kristen z prudérnosti a úzkoprsosti. A bez ohledu na to, že jen vteřiny předtím, než se Jason ozval, si představoval jejich servírku ve stylu gothic, jak mu ho kouří.

Toho jara je Kristen oba přihlásila do služby jako vodiče nevidomých na slepecký běh na pět kilometrů ve Fairmount Parku. To ráno, kdy se konal závod, se Nateovi chtělo zůstat v posteli a číst si, a pak, až si trochu počte, si možná, *možná* o něco později dát ve sportovním baru při sledování zápasu Bloody Mary, nebo dvě.

„Proč všechno, co děláš, musí být vždycky tak zatraceně prospěšné a zářné a dobročinné?“ řekl.

Nekřičel, ale měl k tomu blízko.

Kristen seděla na židli, ohnutá v pase, jak si obouvala tenisky. Vzhlédla k Nateovi, ne se zájmem, ale s překvapením, které se rychle proměnilo v otrávenost. Pak se vrátila k obouvání. To ho namíchlo ještě víc. „Nejsem kurva Jimmy Stewart,“ smíchal dohromady *Polyannu* a *Život je krásný*.

Kristen přelétla po tváři křeč podráždění – vlastně naprositého opovržení.

„Jestli se tu chceš celý den jen flákat ve spodkách, tak do toho,“ řekla. „Dojdu ti do ledničky pro pivo, jestli je to to, po čem toužíš.“

Nate si předtím vzal do postele notebook. Teď ho zavřel a zadíval se na zeď nad Kristeninou hlavou. „Tak jsem to zrovna nemyslel.“

Kristen si začala stahovat vlasy do ohonu. „Já teď jdu na ten závod,“ řekla doktorským tónem, který si pěstovala: neutrálním a odměřeným a jen nezaujatě empatickým. „Myslím, že bys měl jít taky, protože jsi říkal, že půjdeš, a oni s tebou počítají, ale je to tvoje rozhodnutí.“

Samozřejmě že se Nate omluvil. Samozřejmě že se začal chystat. Ale pravda byla, že si pořád přál, aby jít nemusel. Cítil se tak nějak v právu, dokonce i když jasně nebyl, protože to opravdu slíbil a protože bylo na houby být slepý a on měl to štěstí, že byl požehnán darem zraku.

Po té události se začaly jejich hádky stále víc proměňovat do odsuzování celé osoby toho druhého. Po každé jejich roztržce na chvíli následovala – rozhodně na Nateově straně – silná vnitřní protireakce. Nad propastí, ke které, jak se zdálo, vedly jeho rozzlobené myšlenky, cítil znepokojení. Chtěl vzít zpátky svou kritiku Kristen, odvolat ji dokonce i ve své mysli a obnovit mentální status quo (tj. Kristen je ta nejúžasnější a on ji zbožňuje), který mu tak dobře a tak dlouho sloužil. Ale jak hádky pokračovaly, jeho následná touha ustupovat se vytrácela. Mezi tím Kristen začalo víc a víc zajímat trávení času se svými spolužáky. Nate zjistil, že se mu ulevilo, když zůstal odkázán sám na sebe. Brzy si přiznali, že se odcizili.

Jejich rozchod byl velmi přátelský – bylo to prostě tím, že se jejich frustrace z toho druhého po dohodě, že se rozejdou, snížila do zvládnutelných rozměrů –, a ačkoliv byl Nate trochu

překvapený, jak rychle se potom dala dohromady s jedním ze spolužáků z lékařské fakulty, až do dnešního dne nikoho nerespektoval v tom dobrém, pevném, přímém občanském ohledu více než Kristen.

Nate se přestěhoval do New Yorku. Měl vysoká očekávání jak v profesním, tak v romantickém směru. Růstovým spurtem, po kterém toužil, nikdy neprošel, ale zmužněl. Jeho proporce se harmonizovaly. Také měl pocit, jako by byl prověřen a jako by Kristenina schvalující pečeť mohla být nějakým novým duchem sebevědomí přenesena na ostatní hezké dívky. Konec konců, když ještě chodíval s Kristen a vyměnil si pohled s dívkou naproti ve vagonu metra, bylo to, jako by spolu mohli on a ta atraktivní cizinka vystoupit z metra a zamířit do nějakého zapadlého baru na drink a inteligentní, jiskřivou konverzaci. Jistěže kdyby nebylo Kristen. Nicméně když už pak byl volný, musel vzít Nate rychle na vědomí mnohem komplikovanější řetězec událostí, které se musí uskutečnit, než se pohled přeneseme ke konverzaci a telefonnímu číslu, natož ke drinku. Ukázalo se, že spousta z těch dobře vyhlížejících dívek, které v metru vypadaly tak nadějně promiskuitně, má přítele, který na ně nahoře čeká. Nebo to alespoň tvrdily.

Když už se mu podařilo jít na rande s dívkou, se kterou se seznámil na veřejnosti, obvykle ho čekala série překvapení. Ano, tyhle dívky s hranatými brýlemi, které četly Sveva nebo Bernharda, nebo obvyčejnějšího Davea Eggerse (Nate musel přiznat, že na Sveva a Bernharda byl vždycky vzácnější pohled, a to i na trase F), byly obecně vzato velmi atraktivní. A pokud součet veškerých Nateových vědomostí o takové ženě byl tím, co od-

hadl z jejího oděvu, z držení těla, četby a výrazu tváře, si prázdná místa snadno doplnil. Měla by být neveganka, bez koček (nebo mít alespoň jen jednu), levicově smýšlející, zdravá a kritická k nedostatkům amerického vzdělávacího systému, aniž by jej ztělesňovala osobně. Byl extrémně naivní.

Někdy v té době začal chápat, co se míní výrazem *nízké sebevědomí*. Myslíval si, že se s ním intuitivně ztotožnil. Ale to, co sám zažil, nebylo ani trochu jako ta úplná adaptace na špatné zacházení, s jakou se setkal u některých dívek, které první rok v New Yorku poznal. Vyrazil si s jakousi Justine, studentkou Prattova uměleckého institutu, která bydlela v maličké garsonce v Bed-Stuy s pudlem jménem Pierre a kočkou pojmenovanou Debbie Gibsonová. Několik večerů poté, co Nate opatrně naznačil, že to nemá budoucnost, mu zavolala na mobil.

„Myslela jsem, jestli by ses možná nechtěl zastavit,“ řekla.

Byly dvě hodiny ráno a Nate nejspíš řekl, co neměl. „Myslím – no, nejsem si jistý, jestli už jsem se dostal přes svou ex.“

Ačkoliv mu Kristen právě sdělila, že se její nový přítel stěhuje do bytu, který spolu sdíleli, a ačkoliv byl, ehm, *překvapen* pohotovostí, s jakou k tomu došlo, to, co řekl Justine, nebyla přísně vzato pravda – on po Kristen netesknil. Ale bylo to to nejlepší, na co dokázal v tu chvíli přijít.

Justine se rozplakala. „Myslím, že měl Noah pravdu.“

Noah byl *její* ex. Jak se zdálo, řekl jí, že aby ji vůbec nějaký chlap chtěl, potřebovala by prsní implantáty. Nate se cítil povinen toto tvrzení vyvrátit, a tak řekl, že tam bude za dvacet minut.

Druhý den se cítil zahanbený. Co záleželo na hranatých brýlích a drsnáckém tetování, pokud šlo o dívku, která navrhne srdcervoucím rezignovaným monotónním hlasem, že by to s ní mohl dělat při puštěném pornu, protože takhle to dělával Noah? (Nate přemýšlel, jak se Noahovi líbilo, když se přes scény s plácáním po zadku a anální penetrací míhala kudrnatá silueta pudla Pierra, když to potměšilě psisko honilo Debbie Gibsonovou po pokoji.) Nate se kvůli Justine cítil špatně – protože vyrostla na nekonečně chmurnějším předměstí, než jaké znal on; protože její matka opakovaně dávala přednost „tomu hajzlovi“ (jejímu nevlastnímu otci) před ní; protože navzdory umělecké škole ponuře předpokládala, že bude celý život servírkou nebo sekretářkou („neznám ty správné lidi“); a protože ji týpci jako Noah i Nate sám využívali. Ale lítost není možné proměnit v romantické city a Nate věděl, že to nejlepší, co může pro Justine udělat, je přestat se s ní vídat.

Kromě toho měl své vlastní problémy. Nešťastný ze způsobu, jakým upravili jeden jeho článek, přísahal – v okamžiku uraženosti nebo vysokých zásad, záleží na tom, jak se na to díváte –, že už nikdy nebude psát pro ten levicový časopis, který byl jak jeho hlavním zdrojem příjmu, tak důvěryhodnosti. Toto rozhodnutí mělo katastrofální následky pro jeho kariéru i jeho finance.

Když se stěhoval do New Yorku, měl nejdřív jakousi představu, že svoje účty během let ve Filadelfii zvládal platit. To se ukázalo jako směšně nepravdivé. Dokonce i s Jasonovými konexemi ve světě prestižních časopisů pro muže Nate v New Yorku jen těžko sháněl výdělek. Se záměrem psát v noci vzal v knihovně soukromé investiční společnosti záskok, ze kterého

se stalo zaměstnání na plný úvazek na dobu neurčitou. Ta práce byla tak demoralizující, že většinou mimo pracovní dobu skončil u pítí. Byl to mizerný rok (vlastně spíš skoro dva). Jeho pracovití rodiče, kteří pro jeho dobro emigrovali do neznámé země a jejichž netvůrčí a ne zvláště naplňující práce financovala jeho bohaté vzdělání, byli pochopitelně nespokojení. Chtěli, aby si našel pořádnou práci, nebo šel na postgraduální studium. Nate byl nicméně rozhodnutý vydělat si na živobytí psaním.

Při pohledu zpět byl hrdý na to, že „vytrval“, čímž myslel, že nešel na právnickou fakultu. Přestěhoval se do levnějšího bytu, což mu umožnilo nechat práce v soukromé investiční firmě ve prospěch kratších záskokových zaměstnání a korektur na volné noze pro advokátní kanceláře. Pracoval na románu a smolil články a recenze knih, dostával úkoly tam i onde. Jeho kritický hlas se zlepšil. Začal získávat více zakázek. Jak se blížil ke třicítce, začalo být evidentní, že se mu podařilo poslepnout skutečnou kariéru spisovatele na volné noze. Úspěch byl završen, když mu přední online magazín nabídl pozici pravidelného knižního recenzenta.

Do té doby už se z velké části vzdal seznamování s děvčaty v barech (natož v metru); přišel na to, že bude mít větší šanci poznat se s někým, s kým by si mohl popovídat, když bude balit ženy, které potká na vydavatelských večírcích – asistentky redaktorů a pomocné redaktorky, publicistky, dokonce i stážistky. Všechny nebyly geniální, ale byla mizivá šance, že by měly ex-přítele jménem Noah, který jim řekl, aby si daly udělat prsní implantáty. Nikdy nepotkaly nikoho takového, jako byl Noah, zejména ne v romantickém smyslu slova, ne na univerzitách

Wesleyan, Oberlin nebo Barnard. A jestli nečetly Sveva nebo Bernharda? Přiznejme si to, většina z nich to opravdu nečetla – nicméně alespoň věděly, kdo to byl. („*Vědomí a svědomí Zena Cosiniho*, že? Jako, nebyl to James Wood, kdo tu knihu miloval?“)

Příhodně pro něj měly takové ženy zvýšenou tendenci si ho oblíbit. Dobře upravené, stylově oděné dámy s drahým vzděláním z vydavatelského světa ho shledávaly přitažlivým. Čím více se objevoval v podtitulcích, tím přitažlivější jim připadal. Nebylo to tak, že by byly až takové společenské šplhounky, aby ho viděly v lichotivém světle. V tom světle, ve kterém se sám začínal spatřovat. Nebyl málo zaměstnáváný a chronicky bez peněz – nebo alespoň nebyl jen to. Byl také mladý literární intelektuál na vzestupu.

Nate necítil pouze spokojenost, ale přímo zadostiučinění, jako by byl konečně v jeho prospěch vyřešen dlouhotrvající spor. Jeho neoblíbenost, ačkoliv vytrvalá, nikdy nevypadala úplně oprávněná. Nikdy nebyval a nebyl nervózní, zakřiknutý typ; jeho zaujetí science fiction, nikdy moc intenzivní, dosáhlo vrcholu, když mu bylo třináct. Vždycky byl spíše vstřícný a otevřený typ člověka, pokud to sám mohl říct.

Věděl, že se doopravdy prosadil, když začal chodit s Elisou Krasavicí. Nedlouho poté udělal značný pokrok se svou knihou, která mu zajistila šestimístnou zálohu od velkého nakladatelství, což dále zvýšilo jak jeho profesionální reputaci, tak jeho osobní popularitu. Voda, jak se říká, si nakonec své koryto najde.

[3]

Blok textu, který se objevil na monitoru jeho počítače, byl depresivně nahuštěný. Nate se natáhl pro svůj hrnek na kávu a začal číst.

E-mail byl od Hannah z Elisiny večere.

„Něco mě napadlo,“ psala. „Tehdy večer jsi říkal, že lhostejnost k utrpení, která byla v Dickensových časech normální, stále existuje. Jen jsme se ji naučili lépe skrývat. Ale tehdy byly takové věci, jako práce dětí, tolerovány způsobem, jakým dnes tolerovány nejsou. Byly, doslova řečeno, postaveny mimo zákon. Nemá to také svou váhu?“ Pokračovala v tomto duchu ještě několik dalších odstavců, než zakončila dopis přátelskou poznámkou: „Ten večer jsem si užila. Bylo příjemné si s tebou popovídat.“

Nateův hrnek na kávu obsahoval colu. Nebyla to hned po ránu zrovna jeho oblíbená volba nápoje, ale kávu si udělat nemohl, částečně i proto, že se obával čelit živým kulturám, které kolonizovaly jeho kávovar. Proto také neměl kávu už tolik rán za sebou.

Po dočtení e-mailu od Hannah položil hrnek. Jeho náraz na desku stolu způsobil, že se začal viklat stoh knih. Když se natáhl, aby je podržel, sešíváčka, která trůnila na vršku sousední hromady, spadla a přistála mu na hřbetě natažené ruky. Vyjekl.

Uplynulo několik minut, než se zase k té zprávě od Hannah vrátil. Poté, co si ji přečetl znovu, se zamračil. Zastřízliva a za denního světla nečekaně váhal, zda se má za touhle známostí honit. Důvody pro takový pocit byly nejasné.

Na druhou stranu ještě nebyl dost probuzený, aby začal psát svou esej o úpadku svědomí. A v podstatě neměl nic jiného na práci. V době, kdy pracoval na své knize, měl pořád co dělat. Dokonce i když zrovna nepsal nový kus textu, vždycky se mohl vracet a doladovat věty, které už měl napsané. Teď, když už byla kniha v rukou vydavatele, mu to chybělo.

Klikl na ODPOVĚDĚT. „Není snad pravda...“ ťuk-ťuk, ťukaly jeho prsty do klávesnice v příjemném klapotu produktivity „...že jsme stejně nenasytíni, ne-li více, než bylo lidstvo tehdy? Chceme mít pohodlné životy, a když nemáme služebnictvo, máme zařízení usnadňující práci vyrobená v Číně. Jen se teď taky chceme ohledně toho cítit dobře. Takže se ujišťujeme, že se vykořisťování děje někde, kde to nemáme na očích. Čína je ideální.“

Poté, co stiskl ODESLAT, si Nate zkontroloval novou poštu. Čekal něco od Petera, který se nedávno přestěhoval z New Havenu do Maine, kde dostal práci na akademické půdě. Ale ne, nic.

Vstal a zadíval se z okna. Jeho ulice byla pustá. Nízké a hůlkovité stromy, které lemovaly chodníky, měly dokonce i na

vrcholu jara jen řídké listoví. Vysadili je teprve před pár lety jako součást projektu revitalizace města a ony si udržovaly takový ten smutný, zrazený vzhled, jako by se o ně nestaral nikdo jiný než státní úředníci. Možná že to byla také špatná odrůda, nebo to prostě byly jen ubohé exempláře svého druhu. Bohatí obyvatelé, řekněme z Park Slope, jen o pár kroků dál v sousedství, by si rozhodně nenechali ve svých ulicích vysázet takové pokroucené nedomrlé stromky. Lidi v Park Slope by si pravděpodobně nechali dodat své vlastní, svěží, zelenající se, a možná dokonce i ovoce nesoucí stromy.

Oknem zavanula vůně slaniny. Nate zapřemýšlel, jestli mu něco neuteklo, když posledně prohledával svoje skříňky a pátral po jídle.

Jak šel do kuchyně, ponožky se mu lepily k dřevěné podlaze. Kapky kávy, datující se ke dnům předtím, než zavrhl svůj kávovar, ztuhly a proměnily jeho chodbu v pruh mucholapky na prach poházený zmačkanými účtenkami a maličkými papírovými kolečky, která chrlila jeho děrovačka.

Zíral do lednice a nevěděl, co hledá. Hotová snídaně – benediktýnská vejce a šálek silné kávy – by byla pěkná. Bohužel. Ani zatoulaná krabička s rýží z jeho oblíbené čínské restaurace, jejímž mottem bylo *Vždycky vám může chutnat*. Nalil si do hrnku poslední zbytek coly a vyhodil láhev. Z odpadkového koše se zvedl zatuchlý zápach. Honem zabouchl víko.

Ve vedlejší místnosti pípl jeho počítač. Nate si pospíšil zpátky ke svému stolu. „Ale i tak,“ psala Hannah, „nezáleží snad na tom, že formy vykořisťování, které byly v minulosti otevřeně tolero-

vány, byly přinuceny schovat se pod pokličku? Nevypovídá to něco o tom, že se naše pojetí toho, co je přijatelné, změnilo?”

Měla pravdu. Nate se opřel v křesle. Nebyl to převratný objev, ale bylo to něco, čím se bude muset ve své esejí zabývat. Možná že jak se stáváme eticky ambicióznějšími, více nás to nutí skrývat před sebou svá selhání? Načmáral poznámku „Rawls“ a přilepil si ji na monitor notebooku.

Potom začal podrobněji zkoumat osobní důsledky těchto e-mailů. Proč cítil takovou obezřetnost?

Byla tu Elisa. Nemyslel si, že by bylo nějak zvlášť vhodné zaplést se s její dobrou přítelkyní, a Hannah byla u ní na večeři. Přesto nebylo úplně jasné, že by ty dvě byly dobré kamarádky. Nikdy Elisou neslyšel, že by se o ní zmiňovala. A Hannah byla starší než Elisa, bylo jí nejméně třicet. Byla bližší jeho věku než Elisinu. A vypadalo to, že oproti Elise byla nějak zralejší, nebo co. Nezdálo se, že by byly něco jako důvěrné přítelkyně.

Ne, bylo to něco jiného než Elisa, co ho drželo zpátky. Nate zavřel oči a představil si Hannah, jak se obrací ve dveřích Elisiny kuchyně. Byla krásná, v jistých okamžicích, když měla oduševnělý výraz, až nápadně působivá, ale bylo tu něco v ostré linii jejího obočí a hranatých rysech, co nebylo přímo hezké. A i když měla pěkné tělo, byla dost vysoká a měla takovou tu klátivost komika, praštěného a sebevědomého, k popukání, ale možná také trochu asexuálního.

Docela jistě věděl, že kdyby Hannah byla o poznání víc sexy, pomyslel by na ni už před tím večerem, kdy byla jedinou přítomnou ženou, která se mohla stát reálnou kandidátkou na získání jeho zájmu. To něco muselo znamenat, ačkoliv si Nate ne-

byl jistý co přesně. Když byl mladší, představoval si, že až dospěje, stane se postupně méně povrchním a na vzhledu ženy mu nebude tolik záležet. Teď, když už víceméně dospěl, si uvědomil, že se to nestane. Vlastně ani nebyl zvlášť povrchní. Mnozí z jeho přátel byli ve svém postoji k ženskému vzhledu mnohem chladnější a stali se rádoby znalci, kteří jako by už veškeré něžnější city, které oživovaly jejich zamilovanost v mladších letech, vyplácali. Co se objevilo na jejich místě, to byl chladný zrak zkušeného znalce, který především ví, jak vypočítat tržní sazbu.

To, co ho zavedlo rovnou do Elisiny a Julietiny postele, byla fyzická přitažlivost. To nebyl zrovna důkaz moudrosti. S Kristen, na druhou stranu, existoval předtím, než spolu začali mluvit, krátký časový úsek, kdy si myslel, že je maličko obyčejná a vypadá trochu jako králek a puritánka. Později, když mu začala připadat až bolestně krásná, už jen těžko dokázal uvěřit svému původnímu tvrdému hodnocení.

Uvědomil si, že problém u Hannah není její vzhled.

Nate se vrátil k oknu, vytáhl žaluzie až úplně nahoru a zamžoural proti mléčně bílé obloze. Problém byl, že neměl nijak zvláštní zájem o takový druh vztahu, jaký měl s Kristen.

Vzpomněl si na Juliet, na výraz v její tváři toho dne těsně předtím, než se k němu otočila zády. Později i Elisa. *Ježíši*. Když ostatní odešli, zkoušela ho líbat. „Nemyslím si, že je to dobrý nápad ani pro jednoho z nás,“ řekl a vyvlékl se jí. Byla rozčilená, buď zahanbená, nebo vzteklá, to nevěděl. On byl obojí. Nemohl uvěřit, že je ochotná je do toho namočit *znovu*. Zatímco plakala a vyťahovala na světlo staré křivdy, o kterých si Nate myslel, že

už jsou dávno pohřbené, dopil zbytek vína a pak se pustil do láhve vodky, kterou jí koupil před dávnými věky a teď ji našel ležet na boku vzadu v jejím mrazáku. O hodinu později v tom pořádku ještě jela. Byl tak naštvaný, že byl v pokušení ji ošukat – jen aby ji umlčel. Ale neudělal to. Na vzniku téhle situace měl svůj podíl a věděl to. Po nějaké době se oba uklidnili a on ji přemluvil, aby šla do postele.

„Jen abys věděl, tohle nebylo o sexu,“ řekla zpod příkrývky.

Opíral se o dveře ložnice a chystal se vyklouznout ven.

„Jen jsem chtěla, aby mě někdo objal,“ řekla. „Chtěla jsem se jen na malou chvilku necítit sama. Víš?“

„Já vím,“ řekl. Když zvedal svou aktovku a zavíral za sebou dveře jejího bytu, i jemu bylo do pláče.

Na rozdíl od toho, co si ty ženské nejspíš myslely, nebyl k jejich neštěstí lhostejný. Ale teď se zdálo, že přestože to neměl v úmyslu, nějak ho zapříčinil.

Když mu bylo dvacet pět, kamkoliv se vrtnul, viděl ženy, které buď už měly, nebo vůbec nechtěly stálého přítele. Některé z nich si braly od mužů pauzu, aby vyzkoušely vztah se ženou nebo celibát. Jiné byly zaneprázdněné studiem postgraduálu nebo plánovaly celoroční výlety do indických ašramů nebo turné po zemi se svými dívčími rockovými kapelami. Ty, které přítele měly, byly ve vztazích lehkomyšlné a zdálo se, že často zahýbají (což příležitostně hrálo v jeho prospěch). Ale kolem třicítky to bylo všechno jiné. Vypadalo to, že svět je obydlý, a to až do alarmujícího stupně, ženami, jejichž kariéry, ať už stoupající nebo pokulhávající, je už zas tak moc nezaměstná-

vají. Bez ohledu na to, co prohlašovaly, ve skutečnosti se zdálo, že se starají jen o málo věcí kromě vztahů.

Zpoza mraků vyšlo slunce. Nateovi stekla po krku dolů kapka potu a vsákla se do vytahané látky jeho nátělníku. Když si ho sundal a hodil na podlahu, napadlo ho, že Hannah možná chce, aby byli jen přátelé. Možná že to on byl příliš troufalý?

Vrátil se ke svému počítači a klepl na mezerník. Když naskočil monitor, znovu přelétl její e-maily. Dickens sem, práce dětí tam. Dokonce i když mu otevřeně nenabízela, že mu vykouří ptáka, v jistém smyslu dělala právě to. Bylo to v její pečlivé, úmyslné přátelskosti, třebaže vyjadřovala nesouhlas; v průhledné délce jejího původního sdělení. Tyhle e-maily byly míněny jako jemu určená výzva, aby ji pozval na rande. Kdyby se tím řídil, dřív nebo později by jeho kamarád skončil v jejích ústech.

K Nateově překvapení to pomyšlení na Hannah, jak mu ho kouří, vyvolalo v jeho rozkroku mírné zachvění. Zajímavé. Měl na sobě jen šedé boxerky, a tak otočil židli od stolu, aby si mohl natáhnout nohy, a začal přemýšlet nad orálním sexem v jejím podání – pro výzkumné účely, aby zjistil úroveň svého zájmu.

Rozptylovala ho zlověstná prasklina ve zdi, směřující dolů z plísně nahoře nad jeho postelí. Vypadala jako šipka, která jako by ukazovala na ubohost dole. Z té vykukovaly části jeho černé futonové matrace, protože ošklivé černobílé prostěradlo, pořízené v jednom z těch „obchodních domů“, které prodávají nestandardně veliké zboží v ne zcela revitalizovaných městských čtvrtích, bylo pro tuhle matraci příliš malé a každou noc sjelo z jejích rohů a zamotalo se mu kolem kotníků jako smyčka. Jeho

zelená přikrývka visela přes matraci až na podlahu a její cíp spadl do zapomenutého hrnku.

Protože součástí jeho bytu nebyl obývací pokoj, byla jeho hlavním životním prostorem ložnice. Někdo mu jednou řekl, že nemít gauč je účinný způsob, jak dostat holku do postele. To by ovšem muselo předpokládat, že přivést dívku sem by ji okamžitě neodradilo. V tuhle chvíli byl jeho byt jako neupravené lidské tělo, se smrdutými pachy, prosakujícími z temných puklin, a vzpurnými skvrnami, nespoutaně vyrážejícími tu i onde. Nate nebyl v uklízení moc dobrý, ani neměl nikoho jiného, kdo by to dělal. Nebylo to tak, že by nechtěl vysolit šedesát nebo sedmdesát dolarů každých pár měsíců. Ale mučilo ho jeho svědomí, když se musel dívat na tu shrbenou hispánskou uklízečku, jak drhne jeho záchod; vždycky to vydržel, dokud úroveň špíny nebyla nesnesitelná. Když pak konečně přišla, Consuela nebo Imelda nebo Pilar na něj zírala velkýma vyděšenýma očima, jako by člověk, který takhle žije, byl s největší pravděpodobností nebezpečný. Nedivil se jí. Když se rozhlédl po svém vlastním detritu, Nate se často styděl. Když se občas ozvalo nečekané zaklepání na dveře, cítil takovou paniku, jako by si musel rychle natáhnout kalhoty, rozmotat punčochy uvázané kolem krku a schovat nafukovací pannu ve skříni.

Po chvíli se Nate svého „vyšetřování“ vzdal. Vylezl zpátky na postel – aby nabral sílu.

Jason by mu řekl, aby Hannah ošukal, jestli chce. Ale Jason – Nate udělal prstem do vzduchu nad svým polštářem kolečko o velikosti jídelního talíře – nebyl ta správná osoba, se kterou by se o tomhle měl radit. Ačkoliv technicky vzato vypadal dobře

(a byl o sedm až osm centimetrů vyšší než Nate), postrádal Jason ten gen umím-to-se-ženskými. Nate si uvědomoval, že ten on má, a dokonce ho měl i v dobách, kdy chtěly dívky být převážně jen jeho kamarádkami. Kvůli všem těm svým siláckým řečem byl Jason arogantní namyšlenec, téměř háklivý, když došlo na fyzický kontakt. Klidně by přerušil mazlení s dívkou, jen aby jí řekl, že by měla používat kvalitnější balzám na rty. „Cože?“ říkával, opravdu bezradný, když jste ho na tenhle druh věci upozornili. Přesvědčení, že má nárok jen na to nejpřitažlivější, v něm bylo tak hluboce zakořeněné, že k drobným ženským nedostatkům Jason cítil nejen odpor, ale bral dokonce jako samozřejmost, že je jeho odpor oprávněný. „Jak bych se mohl muchlovat s holkou, která má rty jako šmirglpapír?“ zeptal by se. Dobře, Jasone, fajn. Jen se odciz každičké zkurvené ženské, která ti dá alespoň poloviční šanci. Vrať se domů sám a dívej se na porno. *Zase.*

Přesto dal Jason Nateovi radu: „Přestaň tolik přemejšlet, kámo. Chováš se jako holka.“

Nate nenáviděl, opravdu nenáviděl, když mu říkali, že moc přemýšlí. Jason nebyl jediný, kdo tohle řekl: rádoby hippie typy, které si romantizovaly přirozenost a intuitivnost, také preferovaly cítění před myšlením. Ale nemyslet, to byl způsob, jak si udělit licenci pro to být vůl. Kdyby se Nate radil jen se svým „cítěním“, ošukal by Hannah a na nic jiného by se neohlížel.

Nate několikrát rychle zavětřil. Něco tu páchlo. A nebyl to byt. Byl to jeho pot, pižmový a živočišný. Vyskočil z postele. Jeho žaludek už teď nějakou chvíli škrunderal a kvílel jako pár

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.